

Đề bài:

Truyện ngắn

Hai đứa trẻ

của Thạch Lam có hình ảnh chuyến tàu đêm chạy qua phố huyện. Chuyến tàu đó đã được miêu tả như thế nào và theo em, hình ảnh đó có ý nghĩa gì trong tác phẩm?

Bài làm

Thạch Lam là nhà văn xuất sắc trước Cách mạng tháng Tám. Những việc hết sức bình thường trong đời sống đã được nhà văn miêu tả một cách chân thực, sâu sắc, gợi nên nhiều nghĩ suy. Truyện ngắn *Hai đứa trẻ*, với hình ảnh đoàn tàu đi qua phố huyện chỉ vài ba phút trong đêm là hình ảnh đầy ý nghĩa.

Giữa một buổi chiều là buồn tẻ, “tiếng trống thu không” vang lên “tùng tiếng một” để gọi buổi chiều. Rồi màn đêm dần dần đến mà dấu hiệu là “dãy tre làng đen lại” và “bóng tối ngập đầy dần cái buồn của buổi chiều quê thấm thía và tâm hồn ngây thơ” trong đôi mắt của Liên. Phố huyện về đêm gần như vắng tanh, chỉ có vài “ngọn đèn lay động trên chõng hàng của chị Tý”, gánh phở bác Siêu, vợ chồng bác Xẩm. Tuy “buồn ngủ rức cả mắt”, chị em Liên vẫn cố thức, để bán hàng với hi vọng “may ra còn có một vài người mua”. Song “Liên và em cố thức là vì có khác, vì muốn được nhìn chuyến tàu, đó là hoạt động cuối cùng của đêm khuya”.

Thạch Lam khá am hiểu tình cảm của người dân nghèo nơi phố huyện nhỏ này. Đoàn tàu đến là hoạt động náo nhiệt nhất của đêm khuya, đem đến cho mọi người cái hi vọng được nhìn thấy “một chút thế giới khác”. Nhà văn đã miêu tả đoàn tàu đêm một cách chi tiết và trân trọng. Đó cũng chính là sự trân trọng ước muốn của con người.

Nhà văn đã miêu tả từ những dấu hiệu đầu tiên: “Mấy người làm công ở hiệu khách đi đón bà chủ ở tỉnh về”, “hai ba người cầm đèn lồng lung lay các bóng dài”, “đèn ghi đã ra”. Con tàu từ xa đang tiến đến với “ngọn lửa xanh biếc, sát mặt đất như ma trôi. Rồi tiếng còi xe lửa ở đâu vang lại, trong đêm khuya kéo dài ra ngọn gió xa xôi”. Dấu hiệu ấy khiến mọi người xôn xao; tiếng bác Siêu báo đèn ghi đã ra, tiếng của Liên gọi em An.

Và chuyến tàu đến: “Tiếng còi đã rít lên, và rầm rộ đi tới. Liên dắt em đứng dậy để nhìn đoàn xe vượt qua, các toa đèn sáng trưng, chiếu ánh sáng cả xuống đường”. Trước mắt Liên “những toa hạng trên sang trọng lố nhố những người, đồng và kèn lấp lánh, và các cửa kính sáng”. Chuyến tàu đi qua, “để lại những đốm than đỏ bay tung trên đường sắt”, “cái châm nhỏ của chiếc đèn xanh treo lên trên toa sau cùng, xa xa mãi rồi khuất sau rặng tre”.

Thạch Lam đã quan sát và miêu tả bằng những chi tiết khá sâu nét. Ánh sáng, màu sắc, âm thanh, hoạt động được thể hiện phù hợp và đầy sức gợi cảm trong đêm tối.

Vì sao chị em Liên và mọi người lại háo hức chờ đón đoàn tàu như vậy? Chuyến tàu về gợi cho “hai đứa trẻ” cảm xúc gì? Phải sành tâm lí trẻ thơ lắm mới có được dòng miêu tả như vậy. Đoàn tàu đi qua gợi lên trong các em nhiều ý nghĩa lắm. Hình ảnh con tàu gợi lại trong chị em Liên trong dòng mơ tưởng về “Hà Nội xa xăm, Hà Nội sáng rực vui vẻ và huyên náo”, nơi các em đã sống một thời êm ấm và sung sướng. Đó là một thế giới khác,

một thế giới đã qua, khác hẳn nơi phố huyện buồn tẻ và nghèo nàn. Đó là thế giới của ước mơ và không biết bao giờ còn có dịp trở lại.

Thạch Lam đã dẫn người đọc cùng ông về một phố huyện nghèo nàn, buồn tẻ và đơn điệu, cùng ông cảm thông với cuộc sống của cả một lớp người, sống không có hi vọng vào ngày mai, nếu có chẳng là nhìn thấy thoáng qua sự ồn ào, vẻ sang trọng của người khác. Phố huyện bây giờ, khi đoàn tàu đã đi xa, “chỉ còn đêm khuya, tiếng trống cầm canh và tiếng chó cắn”, chỉ còn “vợ chồng bác xẩm ngủ gục trên manh chiếu tự bao giờ”, và “hình ảnh thế giới quanh mình, mờ mờ đi trong đôi mắt” của Liên. Phải chăng dưới ngòi bút của Thạch Lam, cuộc sống chẳng còn ý nghĩa gì? Không, dù chưa lạ được gì cho con người nghèo khổ, Thạch Lam đã góp một tiếng nói cảm thông, đã nhen nhóm trong họ một chút hi vọng để vượt lên trên cái tẻ nhạt, tầm thường của cuộc sống. Miêu tả cả một lớp người và tâm trạng của họ như thế, chúng ta thấy được lòng trắc ẩn của nhà văn trước số phận của con người. Vì thế, truyện ngắn *Hai đứa trẻ* là một truyện ngắn hay, gợi lên trong người đọc nhiều nghĩ suy trước số phận con người, nhất là những con người nhỏ bé.

Nguyễn Thị Kim